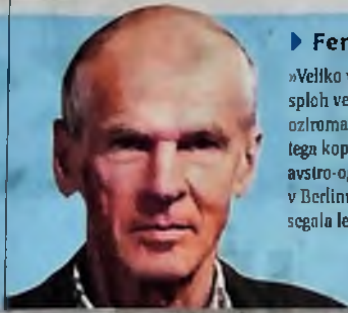

Naša meja

► Ferdinand Blaznik:

»Veliko vprašanje je, ali naša politika sploh ve za zgovorne zemljevide JLA oz. trma ali jih zna, hoče uporabiti. Poleg tega koplja nemškega šolskega atlasa avstro-ogrskih dežel iz leta 1914, izdanega v Berlinu, jasno kaže, da je Hrvaška segala le malo nad Reko.«

► Franc Kunej:

»Knjiga Hrvatska povijest u devetnaest karata, ki je izšla v Zagrebu leta 1937, je v prid trditvam slovenskih avtorjev, ki obravnavajo Istro in njene meje, a kaj, ko naših politikov to preprosto ne zanima. Ni se zmenila za generala Čada, ki je Sloveniji Istro ponujal na krožniku, celo Tuđman nam je bil pripravljen dati Savudrijo. Istro so nam preprosto zaskočili, eni umazanih rok in drugi praznih glav.«

PRED VSAKO TURISTIČNO SEZONO MED NAMI IN HRVATI POSTANE VROČE

JLA zarisala: Slovenija sega do Novigrada

SOSEDSKI
ODNOSI

V uredništvu hranimo strogo zaupen zemljevid Jugoslovanske ljudske armade iz leta 1950, na katerem je Slovenije v Istri precej več – Medtem ko Makedonci ne smejo imeti vina z imenom teran, ga Hrvati lahko imajo

Zaupna karta Beograjskega instituta Jugoslovanske ljudske armade iz leta 1950 vrisuje mejo med Slovenijo in Hrvaško po reki Mirni in pol Istre prisoja Sloveniji; med drugim Novigrad, Buje, Grožnjan ...

Ciril Brajer

V začetku meseca smo lahko prebrali: »Piranski zaliv je hrvaški! Tri slovenska bojna plovila so od ranega jutra v popolni bojni pripravljenosti. Zagreb ne priznava sodbe arbitražnega sodišča.« Tako Delo. »Po sedmih letih je sodišče zarisalo morsko mejo. Slovenska diplomacija je pričakovala, da bo meja potekala ob savudrijski obali, zdaj pa je zarisana sredi Bernardina. So sanje o Sloveniji kot pomorski državi končane? Piranski zaliv je hrvaški. Tako je odločilo arbitražno sodišče. Novica je udarila v slovenski državni vrh kot strela z jasnega.« To je objavil Siol.

Što je seveda za prvoaprilske potegavščine, dan, dva pozneje pa so se hrvaški novinarji te teme lotili veliko bolj resno. Očitno bo vroča še dolgo, pa poskusimo tokrat vprašanje meje osvetliti z znanimi in na novo odkritimi podatki.

»Hrvaška je ekonomsko, socialno in politično slaba. Ima le turizem, pa še ta je odvisen od tega, ali bomo mi, Slovenci, spuščali turiste vanjo. Kolone turistov bomo malo podaljšali, ko poleti krenejo tja.« Tako hrvaški mediji povzemajo televizijski nastop podpredsednika državnega zbora, socialnega demokrata Matjaža Nemca. Hrvaški novinarji so to ožigosali kot šovinizem, nacionalizem, žalitev vsega naroda in države, zlohoten pogled s severa. Vse to da je posledica kompleksa, ker je »Slovenija doslej izgubila vse pomembne mednarodne spore s Hrvaško, od Ljubljanske banke, HEP do terana in Pirana«. Mednarodni spor o Piranskem zalivu pa tako in tako rešuje »parapolitično arbitražno sodišče«, ki ga Hrvati zaradi »nečastnega ravnanja slovenskega sodnika in članice zunanje ministrstva« ne priznavajo več. V naše uredništvo je kot odmev na vse to te dni prišlo pismo: »Z redno pošto vam pošiljam zaupno

karto Beograjskega instituta Jugoslovanske ljudske armade iz leta 1950, ki vrisuje mejo med Slovenijo in Hrvaško po reki Mirni in dejansko pol Istre prisoja Sloveniji; med drugim Novigrad, Buje, Grožnjan ... Zapis na spodnjem robu karte, da 'državna meja v času tiskanja karte še ni bila določena', sporoča žalostno dejstvo nepoznavanja mejne problematike in malomaren odnos do države celovitosti vseh najvažnejših akterjev, vlade, ministrstva za obrambo, ministrstva za notranje zadeve, diplomacije, geografske stroke, zgodovinske in mednarodnopravne stroke, medijev ... Še posebej, ker je nedvomno politični vrh Slovenije v času izdaje navedene karte dobil najmanj kakšnih deset izvodov tega dokumenta. Poleg tega pa bi tudi sicer vsaj diplomacija morala najti čas za zaprosilo strokovnih geografskih podlag iz arhivov bivše JLA, saj je splošno znano, kdo je pripravil najboljše specialke. Ni

jim kliknilo, kot v mnogih drugih primerih ne, ko je Ljubljana enako neopravičljivo puščala na cedilo svoja obrobja, pa celo samo sebe. Spomnim naj samo na bedni odnos prve narodne vlade do italijanskega prodiranja proti Ljubljani. Za izgubo zamejske Koroške ima izjemno velike 'zasluge' poverjenik za prehrano (minister) v tednji vladi dr. Ivan Tavčar, ki je vztrajal pri umiku naših enot v času, ko je Malgaj že zasedel Velikovec. Lavrič in general Maister pa sta tudi uspešno prodirala proti Celovcu. Literature o tem ne manjka, Korošci ta dejstva poznamo, naša oblast očitno ne.«

Meja po reki Mirni

Bralec Ferdinand Blaznik, ki je štiri desetletja delal na najodgovornejših položajih v gospodarstvu in državni upravi, pridobil akademske naslove univerzitetni diplomirani pravnik, magister prava in doktor sociologije, nam je poslal tudi kopijo nemškega šol-

skega atlasa avstro-ogrskih dežel iz leta 1914, izdanega v Berlinu: »Jasno kaže, da je Hrvaška segala le malo nad Reko. Kranjska meja je sicer tekla severno od Istre, ker je med njima ležala Primorska, imenovana Kustenland. Vendar je bistveno, da Istra takrat ni bila niti malo bolj hrvaška kot naša. Zato ne čudi, da je geografski inštitut Jugoslovanske armade povsem korektno pripravil rešitev, ki med obe sosedji deli Istro na pol po reki Mirni.«

O pravičnosti in meji v Istri nam je že govoril še en zanimiv strokovnjak, Franc Kunej: »Nadziral sem embargo na dele Jugoslavije, naša vlada mi takrat ni dala niti enega navodila, napotka, delal sem čisto sam, po svoji logiki in svoji vesti. Nadzorniki so imeli popolnoma neomejene pristojnosti, zato sem skušal pred njimi Slovenijo varovati. Misija je pretila tudi nam, a sem iztržil dva nadzornika, kolikor so jih dobile tudi omenjene države – a oba Slovenca. Zmagal sem z logiko, da če je Slovenija že med nadzorniki, sama pač ne more biti nadzirana.«

Umazane roke

Bolje bi bilo, če bi bila!

»Bolje! Mi smo nadzor sicer predlagali naši carini, ta ministru za finance, ta vladi in odgovor vlade je bil kratak – ni denarja! Tako so bili nadzora prosti vsi naši mednarodni prehodi, obe letališči in Luka Koper. Pot za črno trgovino z orožjem je bila odprta. Iz Francije so ladje vozile orožje celo v spremstvu rušilca francoske vojne mornarice. Umazana trgovina je stekla, umazane roke so obogatele, politika je vedela, a stala ob strani.«

Te stvari je preiskoval tudi Rudolf Moge, takratni poslanec. Pribil je, da bomo s Hrvaško vedno izgubljali, ker našo politiko »drži za jajca« zaradi umazane orožarske trgovine in jo zlahka izsiljuje. Kako to vpliva na dogodke o arbitraži?

»Nihče ne poseže po dokazih, da Hrvati preprosto niso kredibilni. Vedno se pokaže, da naši pogajalci o zgodovini nimajo pojma in jih tudi ne zanima. Tudi za teran ima minister Dejan Židan trdne argumente v zgodovini, o teranu namreč že obstaja pravno močna sodba. Že v Jugoslaviji so Kraševci sadike te trte v obilni meri prodali makedonskemu Tikvešu. Makedonci so začeli to vino prodajati kot teran, Kraševci pa v zrak! Od koder je trta, tam je poreklo vina, je stara zakonitost. Šli so na sodišče, zmagali, prišlo je do salomonске rešitve – Makedonci so vzeli začetne črke 'kraškega' in 'terana' ter začeli prodajati vino z novo blagovno znamko Krater.«

V nekdanji državi smo torej znali, z novo ne vemo, kaj početi?

»Slovenska politika nikogar ne posluša. Stroka, logika ... to so ji tuje, nerazumljive besede. Podobno je z Istro, ker politiki ne vedo

Zaupna karta Beograjskega instituta Jugoslovanske ljudske armade iz leta 1950 vrisuje mejo med Slovenijo in Hrvaško po reki Mirni in pol Istre prisoja Sloveniji; med drugim Novigrad, Buje, Grožnjan ...